SKAB BÆREDYGTIG MODE

– Designprocesser og upcycling

Udviklet af DA Åben Virksomhed

DA ÅBEN VIRKSOMHED

I dette forløb skal I arbejde med tekstiler, upcycling og bæredygtig mode. I skal bruge designprocesser til at designe og upcycle et tekstil eller et stykke tøj til et nyt produkt.

I møder Mia, som går i 7. klasse. Hun elsker at købe nyt tøj til billige penge - også det man kalder fastfashion. Hun har rigtig meget tøj, men hun smider ofte noget ud for at få plads til nyt. Mia ved ikke noget om tekstilspild, eller hvordan det påvirker miljøet. Hun har heller ikke rigtig styr på sine egne forbrugsvaner.
MEN! Hun vil gerne blive klogere på tekstiler, hvordan de bliver produceret, og hvordan hun selv kan mindske sit tøjforbrug i sin hverdag. Hun ved bare ikke, hvor hun skal starte.

Det skal I hjælpe hende med gennem dette forløb!

HJÆLP MIA MED AT ÆNDRE SINE TØJVANER

ELEVARK 1
HVAD ER ET TEKSTIL?

”Tekstiler” er et andet ord for materialer, som vi også kalder stof. Et tekstil kan være fremstillet på forskellige måder.

OPGAVE 1

For at kunne hjælpe Mia skal I først vide, hvilke typer af tekstiler der findes. Se på billederne nedenfor. Arbejd sammen med din sidemakker og lav en brainstorm over alle de tekstiltyper, I kender.

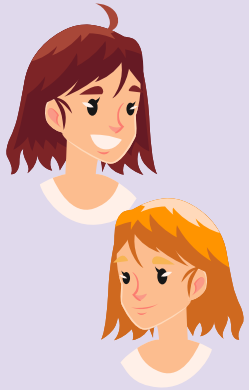

OPGAVE 2

Nu ved I, hvilke typer tekstiler der findes - men hvad bruges de til?

Snak med din sidemakker, og skriv jeres svar ned:

Hvilke tekstiler tror I, vi bruger mest til tøj?

Hvilke tekstiler bruger I mest - og hvorfor?

Hvordan tror I, tekstilerne bliver fremstillet?

Hvordan betyder ”forbrugsvaner”?

Hvordan er jeres egne forbrugsvaner i forhold til tøj?

ELEVARK 2
TEKSTILERS REJSE FRA START TIL SLUT

Mia ved ikke særlig meget om, hvordan produktionen af tekstiler påvirker miljøet, eller hvordan det foregår. Det bliver I snart klogere på, så I kan hjælpe hende.

I skal nu se på illustrationerne **"Værdikædens 7 faser"** og **"Tekstilets rejse"**. De viser, hvordan et tekstils bevæger sig fra start til slut - og hvilke risici, der kan være i hvert trin.

VÆRDIKÆDENS 7 FASER

Tøjproduktion generelt

! = Risici ved hvert trin

1 Materialevalg

Valg af råmaterialer og fibre (fx. bomuld, hør, silke)

! Dyrevelfærd, jord, vand- og luftforurening, CO_2-udledninger

2 Forarbejdning

Råmaterialerne og fibrene gøres klar (fx. vask og farvning)

! Farlige kemikalier, farligt affald, børnearbejde

3 Produktion

Valg af farve, mønstre, og hvor meget stof der skal bruges

! Farlige kemikalier, farligt affald, CO_2-udledninger

4 Klip & sy

De forskellige tøjstykker klippes og syes til et færdigt stykke tøj

! Arbejdsforhold, tekstilspild

5 Transport, salg & distribution

Transport, distribution og salg til butikker

! CO_2-udledninger, emballage, arbejdsforhold

6 Forbrugerbrug

Kunders forbrug og adfærd i forhold til køb og behandling af tøj

! Købsmønstre, vandforbrug og CO_2-udledning ved vask

7 Genanvendelse

Genbrug og affald

! Genbrug og sortering, cirkulært design, forbrugeradfærd ift. afskaffelse af tøj

ELEVARK 2
TEKSTILERS REJSE FRA START TIL SLUT

TEKSTILETS REJSE
Bomuldsproduktion

1. Bomuldsmark i Indien
2. Spinderi i Kina
3. Farveri i Taiwan
4. Væveri i Polen
5. Tøjfabrik i Bangladesh
6. Butik i Danmark

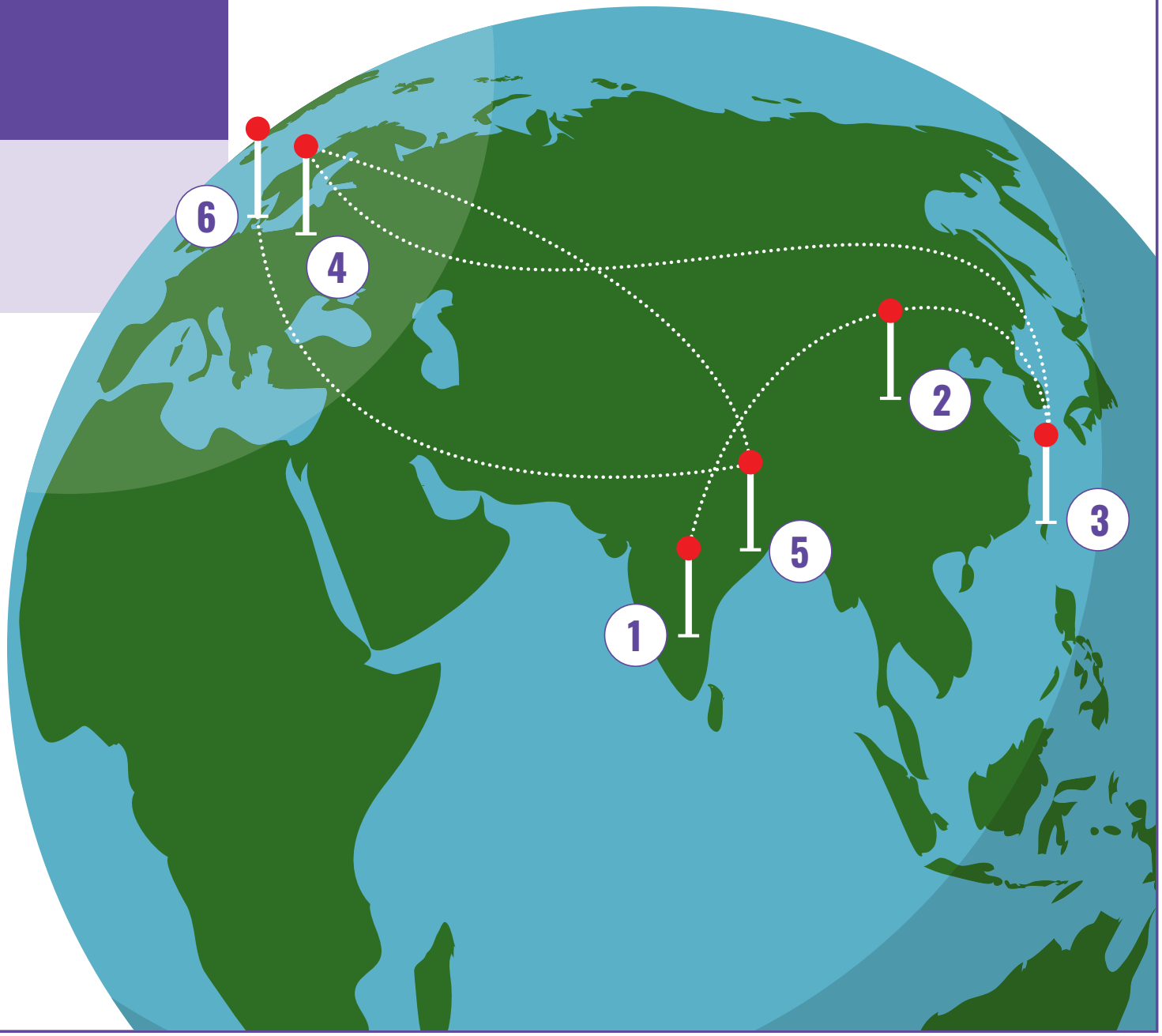

SE PÅ ILLUSTRATIONERNE ”VÆRDIKÆDENS 7 FASER” OG PÅ ”TEKSTILETS REJSE”

Hvad tænker I, når I ser illustrationerne – og hvorfor?

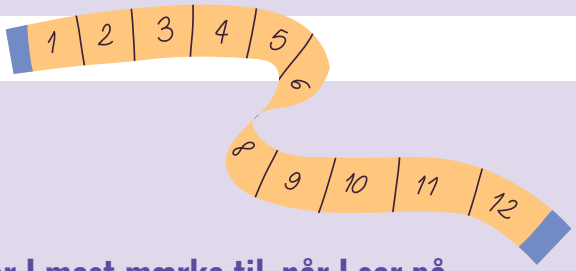

Hvilke risici lægger I mest mærke til, når I ser på “Værdikædens 7 faser”?

Kan I nævne nogle problemer ved tøjproduktion?

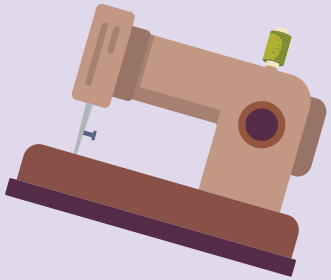

Hvad betyder ”fastfashion” og ”slowfashion”?

Hvad tror I, at upcycling betyder?

Er der noget, I selv kan gøre for at mindske de negative konsekvenser ved tøjproduktion?

ELEVARK 3
TEKSTILER I VORES HVERDAG

I skal nu lave en miniundersøgelse af tekstilspild i klassen.

OPGAVE 1: RESEARCH

Undersøg sammen med din sidemakker:

Hvor meget tøj bliver smidt ud hvert år i Danmark?

Hvor meget bliver smidt ud på verdensplan?

KASSERET TØJ:

Danmark: _____

Verdensplan: _____

Tal sammen:

1. Hvorfor tror I, at folk som Mia smider meget tøj ud?
2. Hvilke konsekvenser har tekstilspild for miljøet?

OPGAVE 2: INTERVIEW

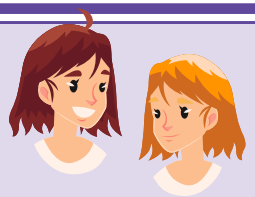

Spørg mindst tre klassekammerater og/eller jeres lærer:

Hvor ofte køber du nyt tøj?

_____

_____

_____

Køber du mest fastfashion eller slowfashion?

_____

_____

_____

Hvorfor smider du tøj ud?
Er det for stort, for småt eller gået af mode?

_____

_____

_____

Hvorfor ofte genbruger, bytter eller reparerer du dit tøj?

_____

_____

ELEVARK 4
FACTFINDING PÅ VIRKSOMHEDSBESØG

I skal nu besøge en virksomhed, der på en eller anden måde arbejder med tekstiler. Her skal I lære, hvordan virksomheden arbejder med bæredygtighed, tekstiler og upcycling.

- I forlængelse af jeres miniundersøgelse i kassen, skal I finde svar på en række spørgsmål.
- I skal undersøge, hvad virksomheden tænker om tekstilspild, upcycling og tøjproduktion.

SPØRG FX. OM:

Hvordan sorterer I tekstiler?

Hvilke tekstiler er gode til upcycling?

Hvorfor smider folk tøj ud?

Hvordan kan mindske tekstilspild i hverdagen?

Hvilke materialer kan bruges igen?

Find gerne selv på flere spørgsmål. I kan også hente inspiration i de interviews, I lavede i klassen.

ELEVARK 5
VÆR KREATIV OG DESIGN ET NYT PRODUKT

Efter virksomhedsbesøget har I fået nogle tekstiler eller noget tøj med hjem. Tænk over, hvordan I kan upcycle tekstilerne eller tøjet til et nyt produkt. (I kan også få inspiration i elevark 7, 8, 9 og 10 eller ved at søge på nettet).

OPGAVE 1:
LAV EN LILLE PLAN OVER JERES UPCYCLINGSPROJEKT

Svar på spørgsmålene og skriv ned:

Hvad vil I ændre ved tekstilet eller tøjet? (fx skære ærmer af, tilføje nyt stof, ændre pasform, broderi mm.)

Hvilke materialer skal I bruge? (tråd, stofstykker, knapper, lynlås, similisten, tekstilmaling, rocai-perler mm.)

OPGAVE 2:
DESIGN JERES NYE PRODUKT HER

ELEVARK 6
1 - 2 - 3 START PÅ UPCYCLINGSPROJEKTET!

Nu skal I i gang med at upcycle. Brug jeres plan og arbejd med at skære, sy og redesigne tekstilerne eller tøjet.
I kan finde inspiration i elevark 7, 8, 9 og 10.

HUSK!

1. Tag billeder af tøjet, før I begynder, og tag flere billeder undervejs i processen.
2. Tag billeder af det færdige produkt.

Beskriv jeres proces nedenfor:

ELEVARK 7
SYVEJLEDNING: NET

Inspiration til upcycling af tøj til nye produkter.

1 **Find jeres tekstiler frem**
(her er der brugt en skjorte fra genbrug).

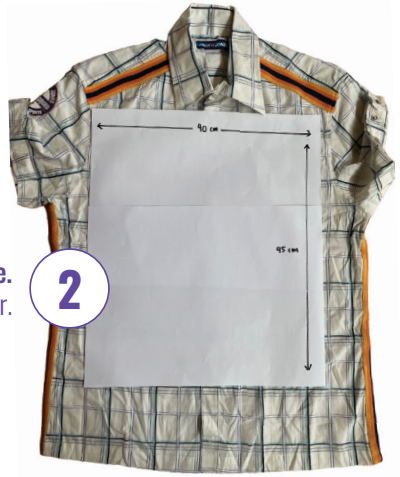

2 **Find ud af, hvor stor dit net skal være.**
Læg sømrum til og klip to lige store stykker.

3 **Find ud af, hvor lange stropperne skal være.**
Klip to lige lange stykker. Husk sømrum, og at de skal foldes på midten.

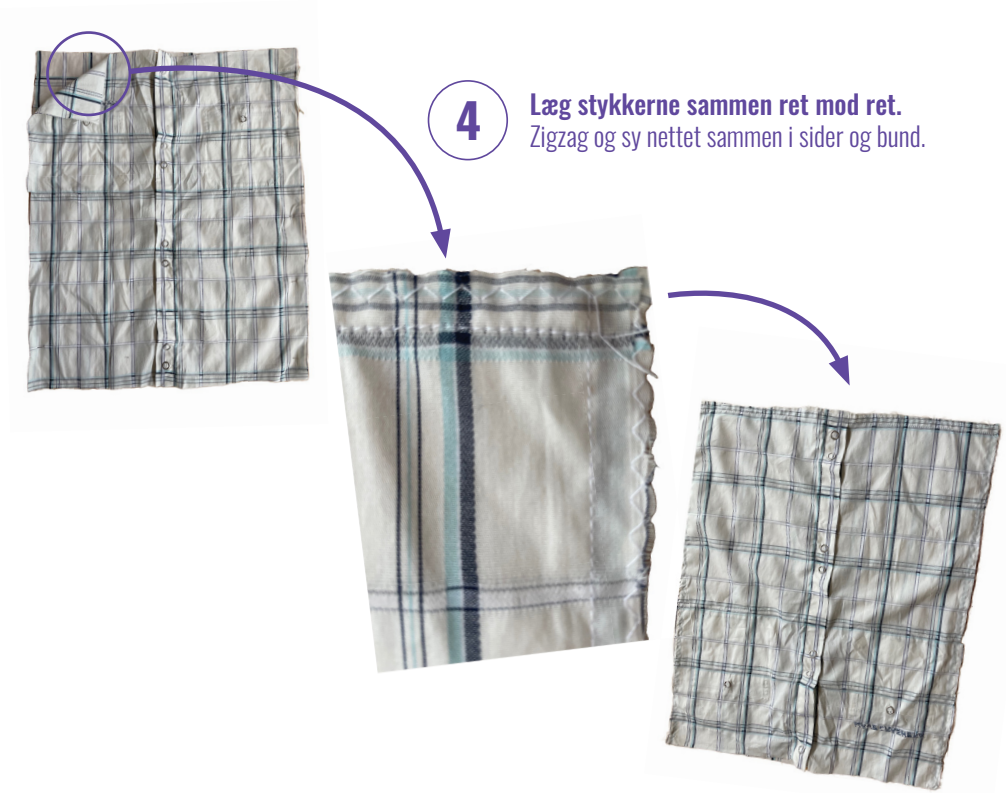

4 **Læg stykkerne sammen ret mod ret.**
Zigzag og sy nettet sammen i sider og bund.

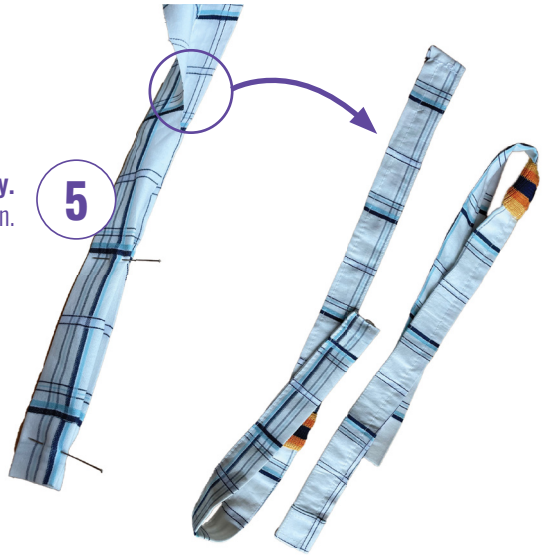

5 **Fold stropperne sammen og sy.**
Det er en fordel at stryge, inden I syr sammen.

6 **Fold den øverste kant ned to gange, så den klippede kant bliver gemt.**
Sy hele vejen rundt (stinglængde 4, da det er en syning der ses).

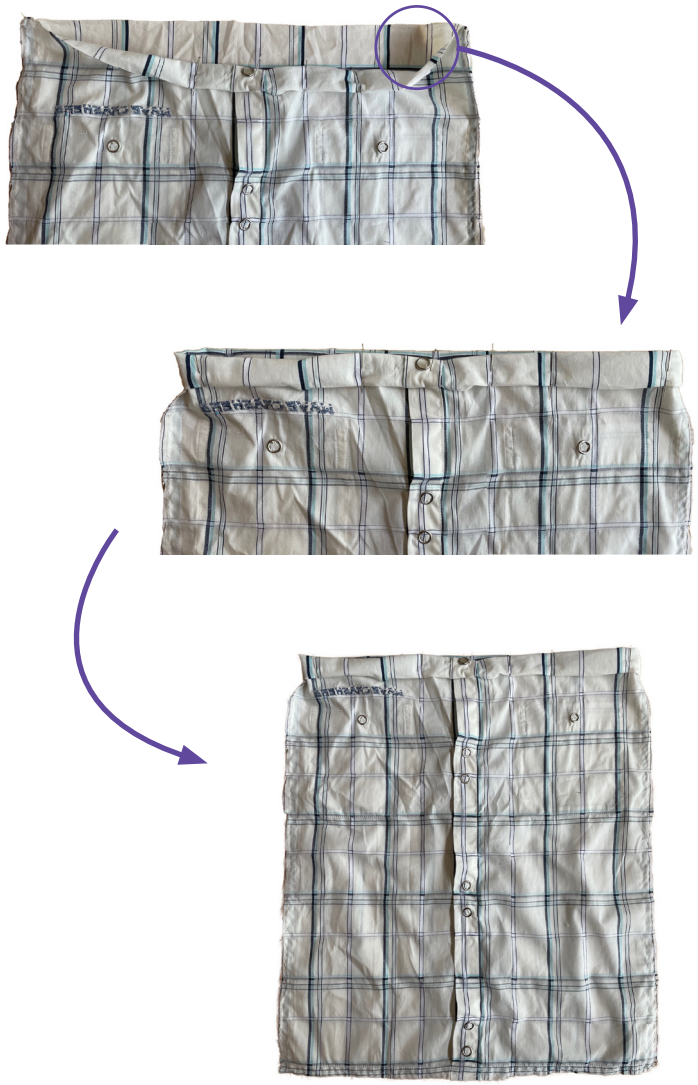

7 **Sæt stropperne på.**
Vær opmærksom på, at de sidder ens på begge sider og lige for midten. Sy en firkant med et kryds i, så stroppen sidder godt fast.

DET FÆRDIGE NET!

ELEVARK 8
SYVEJLEDNING: TOILETPUNG

Inspiration til upcycling af tøj til nye produkter.

1 **Vælg et par bukser og en skjorte.**
Her er der brugt noget fra genbrug.

2 **Klip to stykker stof af hver.**
15 × 25 cm. Find en lynlås på 25 cm.

3 **Sy lynlåsen på så ret siden af yderstof ligger mod retsiden af lynlåsen.**
Inderstof/fire sættes på vrangsiden lynlåsen.
Gør det samme på den anden side af lynlåsen.

4 **Klip hjørne af, så du får en bund på.**
Hvor meget I klipper af, afhænger af, hvor stor bunden skal være. Her er der klippet 2 × 2 cm.

5 Sy sider og bund sammen på både yderstof og inderstof.

6 Sy hjørnerne sammen og pres eventuelt siderne fra hinanden med et strygejern.

DEN FÆRDIGE TOILETPUNG!

Hvis I vil dekorere jeres toiletpung, kan det gøres inden I syer den sammen.

ELEVARK 9
SYVEJLEDNING: NEDERDEL

Inspiration til upcycling af tøj til nye produkter.

1 **Vælg en trøje, t-shirt eller top.**

2 **Klip længden + sømrum + ombuk (se billede 3).**
Samtidig klippes et bindebånd (her 3 cm).

3 **Lav et ombuk i toppen, så den klippede kant bliver gemt.**
Sy to små huller, så bindebåndet kan trækkes ind igennem. Brug en sikkerhedsnål til at trække det igennem med.

DEN FÆRDIGE NEDERDEL!

ELEVARK 9
SYVEJLEDNING: TASKE

Inspiration til upcycling af tøj til nye produkter.

1 **Vælg et par bukser og en skjorte.**
Find en lynlås i samme længde som bukserne.

Klip bukserne op i den ønskede størrelse. **2**

3 **Spræt syningen op i skridtet.**
Fold over hinanden og sy sammen.

Sy sammen i bunden. **4**

5 **Sæt lynlåsen ret mod ret.**
Brug lynlåstrykfod.

7 **Sæt foret i tasken og sy det på i hånden.**

8 **Klip en hank.**
Sy sammen ret mod ret. Vend hanken, så retsiden kommer ud. Stryg den evt. flad.

6 **Klip to stykker af skjorten, der har samme størrelse som tasken.**
Her er brugt med lommer, der bliver til inderlommer i tasken.

Sy hanken på tasken. **9**

DEN FÆRDIGE TASKE!

ELEVARK 11
JERES RÅD TIL MIA

Hvad skal Mia gøre for at få mere bæredygtige tøjvaner?

Forbered en kort præsentation, hvor I:

1. Fortæller, hvad I har lært om tekstiler og tekstilspild.
2. Fortæller, hvordan upcycling kan bidrage til at mindske tekstilspild og skabe mere bæredygtige forbrugsvaner.
3. Præsenterer jeres produkt.
4. Forklarer jeres proces.
5. Giver Mia gode råd.

Vis f.eks. billeder fra jeres egen proces.